

ORESTE CALLEJA

IGSMAIHIRSA

fantasmagorija allegorika mill-COMMEDIA DELL'ARTE

A www.orestecalleja.com publication

IĠSMAIHIRSA

Hin bla waqt fantasmagoriku

mill-Commedia dell'Arte.

Att Uniku ta'

ORESTE CALLEJA

IĠSMAIHIRSA nhadem għall-ewwel darba fit-Teatru tal-Università,
il-Belt fis-serata **XSENURU 4** mtella' mill-MOVIMENT QAWMIEN
LETTERARJU nhar is-27 ta' Marzu, 1971 b'dawn l-atturi:

ARLEKKINU	Alfred Spiteri
COLOMBINA	Ninette Miçalief
KAPTAN SPAVENTA	Corinne Tonna
SOR PANTALONE	Toni Demicoli
PIERROT	Charles Stroud
PUÇINELLA	Ritchie Vella
SPETTATUR	Dione Borg

Produzzjoni:

MARIO AZZOPARDI – LINO FARRUGIA

IGSMAIHIRSA

Daqq ta' mużika ta' xi żewġ sekli ilu – mużika li thaxwex u żżarżar donnha minn xi diska antika.

Is-siparju huwa miftuħ.

Il-palk jinsab f'nofs dalma, ma tafx hux jisbaħ jew jidlam.

F'nofsu hemm l-iskeletru tal-karru tal-kummidjanti – karru tqil iżda msewwes, l-għata tad-drapp immermerra u m'arrta, il-fus tar-roti miskur hekk li l-karru jinsab mitluq fuq ġenb. Fuqu hemm mgħobbi l-armar ta' teatru, purtieri u b'cejjeċ ta' xenarji, waqt li mxerrdin madwar il-karru hemm il-munzelli tal-kostumi, fosthom Pierrot, Arlekinu, Colombina, Pulćinella u l-Kaptan Spaventa. Fuq is-saldatur tal-kućcier hemm bilqiegħda Brighella, nofsu rieqed.

Nota: Fost il-kostumi fil-fatt ikun hemm l-atturi vera li se jaħdmu l-partijiet ta' PIERROT, ARLEKKINU, COLOMBINA, PULĆINELLA u L-KAPTAN SPAVENTA. Brighella biss m'hemmx għalfejn li jkun attar u floku jista' jintuża fantoċċ.

Minn ftiit qabel ma jibda d-dramm id-dwal jibdew jogħlew xi ftiit, kull tant ħin jagħtu l-impressjoni li se jibda xi haġa, imma dlonk jerggħu jitbaxxew.

L-ISPETTATUR jinsab bilqiegħda bla ma jitharrek fuq munzell kostumi, iħares dritt quddiemu lejn il-karru. Huwa żagħżuġħ kemmxejn twil u rqajjaq u liebes flokk iswed, qmis bajda u ċoff.

Tieqaf il-mużika.

Pawsa.

Id-dawl issa tbaxxa sew u m'hemm xejn li jtik x'taħseb li se jerga' jitqawwa xi darba.

SPETTATUR (*iqum – dejjem iħares fiess quddiemu*): Hawn m'hawn hadd? (*Pawsa. Idur bil-mod iħares lejn il-platea.*) Hawn m'hawn hadd. Hawn – hawn daħku bina. Fejn hu dak li ħajruna bih? Dan – DAN ĊIMITERJU! Ċimiterju... Qed ngħidlilkom, QARRQU BINA! Dan... ċimiterju...

Jersaq lejn il-karru.

Johrog torċa elettrika minn ħobbu u jixgħelha fuq l-imbarazz. Iqalleb fosthom għal ftit bla ħajra, mbagħad jitlaq kollox u jfarfar idejh mill-għabra.

SPETTATUR: Għalhekk mela? Tridux thalluna...

L-ISPETTAUR jibda miexi biex jinżel mill-palk.

SPETTATUR: ...Halluna! L-ewwel qabda għageb u jpingulek kollox genna tal-art, imbagħad tiġi u xi ssib? Issib.. Issib!...U halluna!

Huwa u miexi L-ISPETTATUR jitfixkel fuq dak li jidher li hu munzell kostumi.

PANTALONE (*nofsu moħbi fil-kostumi*): Ah; ajma jaħasra! (*Iqum bi tbatija jokrob u jitmattar.*)

SPETTATUR: Min int? X'int tagħmel hemm?

PANTALONE: Aj, kif jien imfarrak. Kemm ixxalat bija l-kamla hej. X'hin hu? (*Jokrob*) Se nerggħu nibdew?

SPETTATUR: Tistaqsi lili? Jien sejjer hekk jew hekk.

PANTALONE jaħbi wiċċu mid-dawl tat-torċa elettrika li L-ISPETTATUR jixgħel fuqu.

PANTALONE: Neħhi dak id-dawl, ħabib.

L-ISPETTATUR jobdi.

PULĊINELLA: Niżżik ħajr, ibni. (*Itella' idu ma' wiċċu – jinħasad.*) Fejn hi? (*Imwerwer ifittex fl-art madwaru.*) Fejn hi? Min ħadhieli? Hawn trid tkun! Id-dawl – ressaq id-dawl, ħabib! Ghini nsibha – ġhini f'għieħ is-sema, ħabib!

SPETTATUR (*jixgħel id-dawl fuqu*): X'inti tfittex?

PANTALONE (*dejjem jahbi wiċċu mid-dawl*): Tixgħelx fuqi – fl-art! Fejn hi?!

SPETTATUR (*jitbaxxa u jiġbor maskra mill-art*): Din?

PANTALONE: Dik! Dik! Niżżik ħajr – niżżik-ħajr, ibni! (*Jilbisha. Idawwar rasu ferħan minn naħa għal oħra. Ifaqqa' daħka – daħka belhana ta' xiħ.*) Il-bastun issa. Il-bastun fejn hu? Iċċaqlaq ftit int!

SPETTATUR: Jien?

PANTALONE: ...Ara ssibux! Qisek mitruħ; iċċaqlaq!

SPETTATUR (*jiġbor bastun minn fost l-imbarazz li hemm fl-art.*): Dan?

PANTALONE: Dak eh, mela! Ġib 'l hawn; ġib.

SPETTATUR: Hawn. Imma isma' ftit int!...

PANTALONE: U ġib 'l hawn! (*Jieħu l-bastun u jimxi bi tbatija, milwi tnejn.*) Ah, ajma dahri, kif inħossu qed jinqasam jaħasra. Il-kliewi: ah! – ix-xjatka u r-rewmattiżmu jaħasra: Aj, aj, ajj! Imsejken Pantaloni, min jagħtik daqqa t'id fis-siegħa tal-bżonn ja xwejjah imsejken? Fejn huma s-Sammaritana t-tajba? Fejn? (*Jokrob. L-ISPETTATUR jersaq biex jipprova jgħinu.*) Aaa! Ersaq 'l hemm! Assala! (*Jingibed lura u jfajjarlu bil-bastun.*) Ajjut! Ajjut! Ser jisirquni jaħasra! Hallelin! Qattelin! Assassini l-intom! Ajjut! (*Iross borza ta' flus ma' ħziemu*) Hallelin. Lanqas ta' msejken xwejjah bla saħħa m'għandkom ħniena! Assassini bla ruħ!

SPETTATUR (*joghrok id-daqqiet li qala'*): Radd il-ħajr dan! (*Jagħmel biex jitlaq.*)

PANTALONE: Viljakki – bla ruħ... (*jintebaħ li L-ISPETTATUR sejjer.*) Hemm int – fejn taħseb li sejjer?! Issa ma tistax tmur.

SPETTATUR: Eh le? X'hawn li jzommni hawn?

PANTALONE: Hawn il-kummiedja – dak li hawn! Mhux għalhekk ġejt int?

SPETTATUR: Hekk kont hsibt. Ridt xi haġa interessanti – xi haġa li tfisser xi haġa – xi haġa ħajja!..
Għax qaluli, "Mur hemm," jiġifieri hawn, infittex lilkom – qaluli, "Mur, tara kif issib dak li qed tfittex. Kummiedja," qaluli.

PANTALONE: Eh, il-kummiedja!

SPETTATUR: ...Qaluli, "Biss, xi haġa mhux tas-soltu – xi haġa ħajja." U ġejt hawn jien, kollni herqan. U xi nsib? Dak il-karru skeletru, dad-dlam u dal-maskri grottestki – dan iċ-ċimiterju! X'ħajja ħajja! Xi tridni nibqa' nagħmel hawn?

PANTALONE: Le stenna – stenna, ibni. Int l-ispettatur tagħna għal-lejla mela? Aghdirni. Int mhux bħal tas-soltu – iva, qed nara issa – int le, mhux bħal tas-soltu. Ibqa' hawn. Għalik – għalik nagħmlu rappreżentazzjoni speċjali!

SPETTATUR: 'Ġa rajt kemm-il waħda. Dort kullimkien. Imkien ma sibt li ridt.

PANTALONE: Imma aħna – tara kif aħna ma niddizzappuntawkx ukoll! Issa tara!

SPETTATUR: Nara? Hawn? Hawn ma naħsibx li hawn... Aghdirni.

PANTALONE (*iżommu*): Stenna hawn qed ngħidlek! (*B'anqas herra.*) Aghdirni. Mhux għax inkun rrid... It-ton tiegħi, għemili, mhux htija tiegħi; hekk jien magħmul. Imma tassew irridek – nixtieqek – tibqa'. Tmurx għalissa.

SPETTATUR: Ma naħsibx li nista' ndum wisq...

PANTALONE: Iva f'għieh kemm hemm, oqgħod sakemm tista', tajba din! Kelma ta' Pantaloni, imma int rasek iebes tassew!

SPETTATUR (*jipprova jinteressa ruħu*): Min għedt li int?

PANTALONE: Min? Jien?

SPETTATUR: Iva; ma nafx x'isem għedt issa.

PANTALONE: Ah, jien iva! (*Idur lejn il-platea, jintroduci ruħu.*) Jien Sor Pantalone dei Bisognosi, nobbli u merkant ta' V'nezja, biex inservikom! Nagħmlulha ċara, jien ma nservi lil hadd, imma hekk imorru l-affarijiet, u hadd ma jista' jgħid li Sor Pantalon ma jafx kif imorru l-affarijiet – u kif jiġu wkoll – speċjalment kif jiġu. (*Ičekček il-borza bil-flus.*) Aktar ma jiġu aħjar – anqas ma jmorru bil-wisq aħjar.

SPETTATUR: Ah, dak il-karattru li trid taħdem – il-maskra tiegħek. Imma int min int?

PANTALONE: Eh? Qed ngħidlek; Sor Pantalon dei Bisognosi jien...

SPETTATUR: Iva naf! Dik il-parti tiegħek fil-kummiedja. Imma fis-sewwa min int int tassew?

PANTALONE: Pantalone – le?..

SPETTATUR: ...Le!

PANTALONE: Le?

SPETTATUR: Lee!!

PANTALONE: Le mela.

SPETTATUR: Dik il-maskra tiegħek! Qed tifhem? Mhux fil-ħajja – fil-ħajja int differenti!...

PANTALONE: Ah, jgħifieri... trid tgħid?...

SPETTATUR: Eh, qed tifhem? Int – int tassew, min int?

PANTALONE: Aaah! Qed nifhem! Jien.. (*Indeciz*) Jien... Sor Pantalone dei Bisognosi, merkant u...

SPETTATUR : (*jgħaddas rasu bejn idejh – jaqta' jiesu.*)

PANTALONE: ...Nobbli ta' V'nezja. Imma mhux hekk?

SPETTATUR: Ma jimpurtax. Ma jimpurtax ara.

PANTALONE: Aghdirni. Nixtieq naf ngħinek. (*Pawsa.*) Int imma – min int inf!

SPETTATUR: Jien – ma jimpurtax min jien jien. Jew aħjar, għalik ma jistax jimporta. Għaliha jimporta wisq biex ngħidlek. Jien spettatur – għalik bizzejjed.

PANTALONE: La qed tgħid int. Imma min jaf kieku nibdew!...

SPETTATUR (*fuq kliemu*): Għajjien wisq. Għajjien. Dal-pajjiż mhux kbir wisq. M'iliex f'dawn l-inħawi wisq lanqas – bilkemm ilhaqt tliet staġuni. Ma tlift ebda rappreżentazzjoni, f'ebda teatru. U safrattant digà ħlejt ruħi. Rajt kull ma kien hemm x'tara; mort kull fejn kien hemm immur. Ghejejt malajr wisq... Imma mhux minn dejjem kien hekk! Niftakar kien hemm żmien! – xi darba, ma niftakarx sewwa meta, imma kien hemm... xi darba... żmien. Kien hemm – naħseb.

PANTALONE: Bla dubju. Irid ikun hemm żmien – xi żmien – meta. Imma taqtax qalbek! Issa la nibdew l-ispettaklu aħna – issa tara kif malajr tiġi f'tiegħek!

SPETTATUR: Jalla. Din naħseb li l-aħħar tama tiegħi li nsib xi haġa biex inderri. Għax qaluli wkoll, "Jehtieg idderri. Li għandek qalbek dgħajfa mhix skuża bizzejjed biex ma tagħmel xejn. Mur xi mkien – interessa ruħek u qum ftit fuq tiegħek." U jien ippruvajt kieku; mhux htija tiegħi li ma sibt xejn li jqanqalni – xejn li jimpenjani b'ruħi u gismi!

PANTALONE: Tinkwieta xejn! Aħna issa nqajmu 'l dawn – (*juri lejn il-kummidjanti fl-art*) – u meta jistenbħu lkoll imbagħad – ħalli f'idejna mbagħad! Ħalli f'idejna! Nibdew! (*Jersaq lejn ARLEKKINU.*) Tarah 'il dan? Ftit ieħor u ma zzommux wieqaf b'mazzra!

ARLEKKINU, dahru mal-karru u nofsu moħbi minn kostumi oħrajn, huwa l-uniku fost il-kummidjanti li jinsab fuq saqajh, għalkemm huwa milwi tnejn minn qaddu, b'rasu u idejh imdendlin 'l isfel.

PANTALONE (*ifarfardu t-trab minn fuqu*): Ej, stenbaħ Arlekinu – qum. (*Lill-ISPETTATUR*) Sur Spettatur, dan Arlekinu. Arlekinu, dan hu s-Sur Spettatur. (*Ebda twegiba.*) Ej, stenbaħ, Arlekinu!

PANTALONE jipprova jwaqqfu dritt – ħsejjes ta' żaqżiq idarras.

Għal waqt wiehed ARLEKKINU jieqaf dritt...

PANTALONE: Hekk!..

ARLEKKINU jerga' jintelaq kif kien.

PANTALONE: Santa pazenzja! Kull darba ssir aktar iebsa biex tqajjimhom, ja qabda għażzenin!
(*Jipprova bil-ħlewwa.*) U isa, Arlekinu. Arlekinu? Arlekinuzzu – Arlekinuzzu - uzzu-
uzzu - uzzu?... Għidli li stenbaht, Arlekinu ta' qalbi!

ARLEKKINU jxengel rasu, "Le!"

PANTALONE (*jitlef sabru – ifajjarlu bil-bastun*): Ja bugħażż, għazzien, skansafaċendi! Qum jew
indewwaqlek dan! Arlekinu tax-xjaten, qed ngħidlek qum!

ARLEKKINU joqmos tnejn 'il bogħod minn PANTALONE u jieqaf dritt.

ARLEKKINU: Qomt! Qomt u għandi l-zuħ! Għandi l-għats! Tini niekol – tini nisrob! Kemm hu
bard! Għejejt rieqed! Zibli sizzu. Fejn se npozzi! Għejejt – ħalluni norqod – se norqod –
irqadt! (*Itella' idejh ma ħaddejh, tabirruħu rieqed.*) Bonzwa għalikom!

PANTALONE (*iħaddem il-bastun*): Torqodx, Arlekin!

ARLEKKINU (*joqmos imma jibqa' tabirruħu rieqed*): Għandi l-zuħ! Bil-għats! Jien rieqed.

PANTALONE: Qum! Min jorqod ma jaqbadx hut!

ARLEKKINU: Arlekinu mħus sajjied! Jorqod mela!

PANTALONE: Eh iva, mela hu din – u din – u din! (*Jagħtih bla ħniena.*)

ARLEKKINU (*iqum malajr*): Is-sjafek! Jekk rieqed mħus suppost ħassejthom id-daqqiet – mħus
sew ta! Lanqas l-irqad ma tista' tafda!

PANTALONE: Qajjem lill-oħrajn issa, ħaffef. Colombina, Brighella u l-Kaptan – qajjimhom ilkol!
Hawn das-Sinjur Spettatur qed jistenna lilna; ġie għalina apposta.

ARLEKKINU: Min? (*Ihares minn taht il-għajn lejn L-ISPETTATUR.*) Dan? Dan għandna għal-lejla?

PANTALONE: Dak! U m'għandux hin x'jahli. Mur qajjimhom.

ARLEKKINU (*idur ma' L-ISPETTATUR, ixammem miegħu*): Imma... dan biss? Dan – dan mhus biżżejjed! U kemm hu rqiq ukoll!

PANTALONE: X'jigifieri? Mela dak xi aringa biex nikluha!? Toffendih hekk lis-sinjur, imissek tisthi!

SPETTATUR (*iżommlu l-bastun*): Le, ma ġara xejn – ma ħadtx għalija tibzax. Imma kieku taħsbu biex tibdew il-kummiedja?...

PANTALONE: Għandek raġun! Arana bdejna senzaltru! Isa, Arlekkinu – titnikkirx aktar. Jeħtieġ nibdew issa stess!

ARLEKKINU: Nibdew – kelma għedt kieku! Ma rridu sejn biex nibdew; ħallu f idejja. (*Jersaq fnofs il-palk; ikellem il-platea*) Sinjuri – sinjuri rġiel u sinjuri nisa – sinjuri kbar u sinjuri zgħar – u zkejknin ukoll! – Il-Kummiedja bdiet! Taraw, Sinjuri, sejin, seni ta' mħabba ħlewwa ta' qalb; tisimgħu zrajjet ta' għerf u qlubija bla qies! – zfin inkantevoli u meraviljus jgħassaq l-għajnejn! U tidhku... Uuu kemm se tidhku! Tidhku biz-zajt u l-ħmerijiet li Arlekkinu u šabu biss jafu jagħtukom! Iva, Sinjuri – il-kummiedja bdiet!

Iċapċap lili nnifsu – jagħmel inkin lejn il-platea u jibqa' milwi tnejn, rasu 'l isfel bla ma jiċċaqlaq.

Pawsa.

SPETTATUR: X'qed tistennew?

PANTALONE: Komplì, Arlekkìn!

ARLEKKINU (*għadu rasu 'l isfel*): Ma nistas!

SPETTATUR: Imma din marda tagħkom! Dejjem se tibdew u qatt ma jigri xejn! Komplu!

ARLEKKINU (*jieqaf dritt*): Iss, mela tort tagħna? Biex nibdew il-kummiedja jeħtież

il-bakketta mażika!

SPETTATUR: Bakketta mażika! (*Bi tmashir*) Ma tezisti ebda bakketta mażika!

PANTALONE: Imma għandu raġun Arlekkinu, Sur Spettatur. Biex nibdew il-Kummiedja dejjem kienu jiġu s-sħaħar u l-allat...

SPETTATUR (*bħal qabel*): Is-sħaħar u l-allat!...

ARLEKKINU: ...Mela! Iz-zhahar u l-allat u jagħtuna l-bakketta mażika! Imbagħad tibda l-Kummiedja!

SPETTATUR: Ma se jiġu ebda sħaħar – ma se jkun hawn ebda allat. U ebda bakketta maġika. (*Kiebi*) Ma se jkun hawn ebda kummiedja – lanqas il-lejla.

ARLEKKINU: Min jaf kieku nfittsu si haza nużawha flok bakketta mażika?!

PANTALONE: Infittxu? Imma fejn – fejn? (*Iħares madwaru – ifittex.*)

ARLEKKINU: Infittsu! Infittsu u nsibu; si ħaża jrid ikun hawn. (*Lill-ISPETTATUR*) Fittes maġna, siehed!

SPETTATUR: Infittex fejn? Imbagħad f’dad-dlam – ma tara xejn.

ARLEKKINU: Forsi għajnejk m’għadhoms li kienu – mħus bilfors jahti d-dlam miskin, ma taħsibs?

L-ISPETTATUR jibqa' ma jitharrikk.

ARLEKKINU jfittex madwaru – jispiċċa jteftef ukoll ma' ħwejjeg L-ISPETTATUR.

ARLEKKINU (*isiblu t-torċa fi ħziemu*): Di' s'inhni?

SPETTATUR: Dik torċa. Tawhieli jien u diehel...

PANTALONE: Il-bakketta maġika! Hemm hi! Ġabhielna s-Sinjur u ma ntbaħniex, Arlekkin!

SPETTATUR: Mhux ġibtha – tawhieli.

PANTALONE: L-aqwa li qieghda hawn! (*Johrog idejh biex jehodhielu.*)

SPETTATUR: Imma – għandkom bżonnha?...

PANTALONE: U ngħid! Essenzjali!

ARLEKKINU: Sensjalissima!

SPETTATUR: Ma nistax inżommha jien? M'għandkomx dawl hawn? Ftit ilu kien hawn...

PANTALONE: Hawn mela le – tibzax! Dalwaqt jixgħelu kullimkien...

SPETTATUR: Imma kemm idumu? U joqogħdu jinxteghlu u jintfew il-ħin kollu kif għamlu l-ewwel?...

PANTALONE: U le, le. Issa tara. Ġib.

Jieħu t-torċa. Jixgħelha madwaru ferħan se jtir.

PANTALONE: Il-bakketa magika, Arlekkin! Il-bakketa magika!

ARLEKKINU: Mazika! Kemm hi sbejha! Issa iva – issa tara kif kulhadd iqum!

PANTALONE: Hudha, Arlekkin! Mur qajjimhom isa!

ARLEKKINU: Is-sifna mazika – il-banketta mazika u z-zeher isehħ! (*Jersaq lejn il-karru.*) Nibdew minn siehbi Brighella, Sor Pantalon?

PANTALONE: Ibda, ibda! Ah, il-lejla, Sur Spettatur – il-lejla se taraw hwejjeġ tal-ghageb! Tal-ghageb! Ibda, Arlekkin!

ARLEKKINU: Għalina mela! (*Jitla' fuq il-karru hdejn Brighella, jixgħel it-torċa għal fuqu*) Zeher zeher taz-Zharijiet – Abrakadabra, Abrakadabrella – qum u stenbah, siehbi Brighella! (*Brighella ma jitħarrikk.*) Wej, Brighella! (*Icaqalqu – jitbaxxa fuqu. Jingibed lura malajr.*) Jaqq! S'riha ta' nbid qares għandu! Dan sgr sorob si sarba papali, Sur Pantalon!

PANTALONE (*jagħti bil-bastun fuq Brighella*): Ghazzenin! Ilkoll li intom għazzenin! (*Lil ARLEKKINU*) Hallih lil dak; mur qajjem 'il xi hadd iehor!

ARLEKKINU: Niprova...

Jersaq lejn PIERROT u COLOMBINA hdejn l-għadira. Mitluqa f'hoġor PIERROT hemm mandolina.

ARLEKKINU: ...Ah, Pierrot! Pierrot sgur li jqum. Hi, ara; għandu wizzu msarrab bid-dmugh tal-aħhar darba! Imsejken Pierrot, kemm beka! Imsarrab għasra! Mhus bilfors miskin...

SPETTATUR: Ghaliex? Xi gralu l-aħhar darba?

ARLEKKINU: Mititlu Coquette miskin.

SPETTATUR: L-għarusa tiegħu?

ARLEKKINU: U s'għarusa! Il-kelba kienet Coquette; kelba skejkna, gustuża. Miskina, waqgħet fl-għadira – Plop! – u għerqet! M'hemms li jstabar imsejken.

PANTALONE: Qajmu!

ARLEKKINU: Tgħid mhus aħjar inhalluh rieqed, jistrieħ?...

PANTALONE: Qajmu!

ARLEKKINU: Inqajmu mela. *(Kantaliena bħal qabel, iżda b'anqas briju; aktarx melankoniku.)*
Zeher, zeher taz-Zharijiet – Abrakadabra – Abrakadabrò – tibkis iżjed, habib Pierrot. *(Jixgħel id-dawl tat-torċa f'wiċċu.)*

PIERROT *(bil-mod il-mod jgħolli rasu)*: Min? Min isejjaħli? *(Jilmaħ id-dawl tat-torċa. Bilkemm mhux b'ferha.)* Il-qamar! Huwa int li ġejt tfarragni?

ARLEKKINU: Il-qamar m'inies, Pierrot sieħbi!

PIERROT *(iqum bilwieqfa b'għeja kbira)*: Fejn hu l-qamar mela? *(Iħares madwaru b'dieqa.)* Dejjem id-dlam. Għadu l-lejl. *(Jogħrok ġenbejh u dirajgħ, mirzuħ.)* Qed inħossu – għadu l-lejl. Imma l-qamar fejn hu, mela?

ARLEKKINU: Hekk hu! Jekk hu l-lejl suppost hawn il-qamar. Jekk talanqas mhux se jkun lejl bla qamar...

ARLEKKINU jħares 'il fuq – ifittex fid-dalma ... U johrog il-qamar.

ARLEKKINU: Hemm hu! Issa li għandna l-qamar m'hemmx għalfejn titnikket aktar.

PIERROT: Il-qamar! ...Il-qamar!

Iħares 'il fuq, PIERROT jimxi lejn fejn qed jara l-qamar.

Jieqaf hekk kif jasal ma' ġenb l-għadira. Iħares 'l isfel.

PIERROT: *(Jiftakar. Imbikkem.)* Coquette! Coquette tiegħi!

PIERROT jixref lejn l-għadira, donnu jrid iżomm lil xi ħadd. Ikun kwazi se jaqa' fiha li ARLEKKINU ma jzommux.

PIERROT: Coquette! Iċ-ċekjkna Coquette tiegħi!

PANTALONE: Hemm aħna! Bla moħħ ilkoll li intom! X'ridt tmur tqajmu tagħmel 'il dak? Ma tafx li dejjem hekk jispiċċa?!...

ARLEKKINU: Mela ma nafs! U jien għedtlek!...

PANTALONE: Bla moħħ! *(Idur fuq PIERROT li reġa' niżel inewwāħ hdejn l-għadira.)*
U int aqtagħha! Xebbajtna issa b'din Coquette tiegħek! Taħseb li n-nies tiġi hawn biex tara lilek tnewwāħ?

PIERROT: Jisgħobbija! Imma mhux jien tlabt li nistenbaħ. Għaliġa aħjar ħallejtuni rieqed. *(Jolfoq.)*
Xi tridni nagħmel; malli nistenbaħ... niftakar! *(Jolfoq bla heda.)*

PANTALONE: Bdejna! Bdejna! Imma għiduli kif tista' ttella' kummiedja bħal dari b'dawn l-irjus tas-serratura! *(Jiżvoga bil-bastun fuq ARLEKKINU.)* U int iċċaqlaq! Mur qajjem lill-oħrajn għax b'rasek se jdur! Mur – itlaq – ħaffef – iċċaqlaq!...

ARLEKKINU: Jiena kieku mmur nitlaq inhaffef nizzaqlaq, Sor Pantaloni, imma si trid tagħmel jekk l-oħrajn ma jridus jizzaqalqu?!

PANTALONE: Ċaqlaqhomn! Obdi jew taqla'!

ARLEKKINU: U meta nobdi sorta naqla! Ma zara sejn imma; issa nqajjimlek lill-għaziza bintek, is-sbejha Colombina! (*Jersaq lejn COLOMBINA!*) Zeher, zeher taz-Zharijiet – Abrakadabra, Abrakadabrina – tbissem u qum, zbejha Colombina!

COLOMBINA (*tqum*): Sebaħ! Imma għadu kmieni – għadu wisq kmieni.

ARLEKKINU: Imma issa li qomt int, iqum kulhadd, zbejha Colombina! Tistenbah is-sema, jisgħelu s-smewwiet, jgħannu l-għasafar zkejknin!!...

COLOMBINA: Imma aħna biss għadna stenbahna? (*Tilmaħ lil PIERROT.*) Pierrot! (*Titbaxxa fuqu, ħiemed jibki.*)

ARLEKKINU: U hallih lil Pierrot, Colombina! M'intis tara kemm għadu mnikket?

COLOMBINA: Imsejken Pierrot.

ARLEKKINU: Dak moħħu biss fil-qamar... u f'Coquette!

COLOMBINA: Dik Coquette! Dejjem Coquette! Qed nieħu gost li gherqet. Imma din li jkolli nissielet għal imħabbtu ma' ...kelba! (*Bi tnehida*) Imsejkna jien.

PANTALONE (*jersaq biex jgħannaqha*): Ah, binti! Kif jimtlew bid-dija dawn l-għajnejn għajjiena ta' msejken missier għad-dehra tiegħek!...

COLOMBINA (*twarrab minn hdejh, tmur tinxtehet hdejn PIERROT, issabbru*) Pierrot!

PANTALONE (*isib ruħu jgħannaq il-baħħ*): ...biex ngħid is-sew, dehra bil-wisq qasira, f'għieħ Gove! (*Lill-ISPETTATUR*) Aghdirna, Sur Spettatur; ma nafx x'inhu jigrì l-lejla!

SPETTATUR: Nagħdrek. U nistenna jien.

PANTALONE: Ah, tistenna. (*Itih ħarsa ffit kerha.*) Dażgur, hawn int tistenna. (*Idur madwar il-palk.*) Ma nafx x'inhu jigrì. Kollox imghawweg ġej! (*Jipprova jqajjem lill-kummidjanti l-oħrajn.*) Qumu minn hemm – çaqalqu! Brighella, qum j'għazzien! Dottor Balanzon – fejn hu Dottor Balanzon? U l-Ballerina?! Qumu?!

ARLEKKINU: Eh, Sor Pantalon, Sor Pantalon, sotta sotta ġejja l-lejla. Il-grazzjuża Ballerina ilha

s-snin twal twal ma tistenbah u Dottor Balanzon, dak ikolli ngħid kiel xi ikla kotba tqal tqal bil-Latin u baqghulu fuq l-istonku. Waqt li l-Kaptan Spaventa, dan ukoll... Imma stenna! (*Jieqaf hdejn il-figura tal-KAPTAN.*) Dan le! Kulhadd jaf li Kaptan Spaventa m'ghandu sejn fuq l-istonku – u wisq anqas f'mohhu!

PANTALONE: Qajmu! Ma nistghux nibqghu hekk, wehedna, jiena u int biss! Qajmu!

ARLEKKINU: Bies inservik mela! (*Jizfen madwar IL-KAPTAN.*) Zeher, zeher taz-Zharijiet – Abrakadabra, Abrakadabran, il-Kaptan Spaventa huwa bahnan!

KAPTAN SPAVENTA (*jaqbez fuq saqajh – jislet ix-xabla*): Ragħad u sajjetti! Kaptan Spaventa ta' Vall'Infern huwa jien! (*Jattakka lil ARLEKKINU.*) *Un-deux-trois! Touche!* Ċedi viljakk!

ARLEKKINU (*gharkobbtejh*): Hniena! Hniena, oh wisq qalbieni, Kaptan!

PANTALONE: Bravo! Bravo! Kaptan! Saflahhar! Hsibt li se nitilfu s-serata kollha! Hadd mill-ohrajn ma jrid iqum jaħasra!

KAPTAN: L-ohrajn? X'tambuhom l-ohrajn meta għandkom lili? Aaah! Ragħad u sajjetti!

ARLEKKINU: U beraq!

KAPTAN: Ragħad u sajjetti!! Trieghed, o' sema – staħba ja xemx! Kelma ta' Kaptan Spaventa ta' Vall'Infern, la hawn jien – hawn kulhadd! AAAaaaahhh! (*Jagħti fuq sidru jghajjat – suppost ghajta ta' ljun – tispicča fi tqahqiha marradija.*) F'gieħ Belzebub! Kemm domt rieqed daru għalija l-mikrobi! Tradiment faħxi! Sabutaġġ! Sabutaġġ!

PANTALONE: Imma l-aqwa li ergajt magħna! Issa kemm inqajmu 'l Pulcinella u nergghu ngħaqqdu l-kumpanija bħal dari!

ARLEKKINU: Imma tgħid jaqbel li kollos jerza' jkun bħal dari, Sor Pantalon? Jekk ma rridus ghawz, ahjar inhalluh ininni lil Pulzinella.

KAPTAN: Ha! Tkellem il-gifa! Il-kodard! Tibza' minn Pulcinella int? Minn dak il-hotbi aħdar, hajjen u hażin...

Mir-rokna tiegħu PULCINELLA jidher jitnaffar u jonfoħ, imma għalissa ma jqumx.

KAPTAN (*jihdiel – jibdel it-ton*): ...Biss, minkejja dawn id-difetti ċkejknin li wiehed jista' jifhem u jagħder, forsi għandu nitfa raġun Arlekkinu. Mhux ta' min wiehed itellifhieu dik in-nagħsa helwa lil ħabibna Pulċinella...

PULĊINELLA jagħti ħjiel li qed jistenbah.

PANTALONE: Le. Jeħtieġ li jistenbah hu ukoll! Kollox bħal qabel irid jerga'! Ah dari – iż-żminijiet ta' dari! Il-ħajja ta' dari! Ah, uliedi – sabih li tghix! Sabiha l-ħajja – u kif kien jgħid il-kollega Dottor Balanzon, *Gaudeamus, gaudeatur, gaudeantium!*

ARLEKKINU: La tgawdi tgawdi, dak hu fatt! Rajts kif naf bil-Grieg!

PANTALON: Igdem ilsienek, j'injuran! *Ignorantium in defīcit, ignorantiatum!*

ARLEKKINU: ...Tum! Ikolli nammetti li "injoranjtum" ma nafs si tfisser.

PANTALONE: Rajtx! Imissek tisthi!! Mur qajjem 'il Pulċinella, ja ħmar!

ARLEKKINU: Jiena nisthi u ħmar, imma 'il Pulzinella ma nqajmus, Sor Pantalón.

PANTALONE: U jien intennilek – int imissek tisthi – int ħmar – u 'il Pulċinella jkollok tqajmu!

ARLEKKINU: U jien nisthi għal darba tnejn – jien ħmar doppju – imma 'l Pulzinella ma nqajmus!

PANTALONE: U jien intenni ntenni!... (*Jgħolli l-bastun.*)

PULĊINELLA (*iqum f'salt u johrog b'qabza għal nofs il-palk*): Kukkuruku! Pulċinella jiena w'hawn! (*Għandu għasluġ oħxon f'ida – jużah indiskriminatament fuq min gie gie.*) Fuq min tiġi jkun sultan! Iva, Sinjuri – Pulċinella jiena w'hawn!

ARLEKKINU (*mar jitrekken wara l-karru*): Mamma mia, issa korrejna!

PULĊINELLA (*iġebbd minn widnejh – johorġu għan-nofs*): X'int tgedwed, j'Arlekkin? U xi smajt – xi smajt dina tiegħek li int lili ma tridx tqajjem?

ARLEKKINU: Imma dik ma tghodds, Sur Pulzinella! Jekk kont imqajjem, kif stajt inqajmek?

PULĊINELLA: Kliemek mhux għal kollox originali, ja ħlejqa bla sinsla, imma tajjeb għalik li lsienek

idurlek, għax li kieku kien idur il-bastun tiegħi, habib tiegħi! (*Itaptaplu daqqa gmielha fuq dahru. ARLEKKINU jogħtor.*): Ja habib KBIR tiegħi Arlekkinu. (*Daqqa aqwa u ARLEKKINU jispiċċa fl-art.*)

ARLEKKINU: Il-ħbiberija tiegħek qalila tassew, habib Pulzinella.

PULĊINELLA: Magħruf jien għall-ħbiberija! Qalbi soda, injam fagu, l-istess bħall-bastun u l-hotba tiegħi – din il-hotba ċkejnkna tiegħi. Ċkejnkna iva, imma kbira ħafna – kbira wisq! – f għajn in-nies! Kulhadd jafha din il-hotba tiegħi; tajjeb mela li kulhadd isir jaf il-bastun tiegħi ukoll! Kollox bħall-aħwa jeħtieġ naqsmu! Ħuti l-għeziez! Ersqu – ersqu! Tgħidulix li qed taħarbuni, jien il-kbir habib tagħkom.

PANTALONE (*jagħti pass 'il quddiem u tnejn lura*): Ħabib Pulċinella, min jaharabek – aħna? X'hemm isbaħ mill-ħbiberija – l-imħabba – il-fratellanza fost il-bnedmin?! Ah – il-ħbiberija!! *Amicus amicum vox populi, amen!* Kif kien jgħid l-għaref Papas Malmenatus, qatt minsi mid-devoti tiegħu!

PULĊINELLA: Ħabib Pantaloni! Nitgħaxxaq nintebaħ li kliem il-għerf minn fommok qatt ma jieqaf kieku xi darba jibda! U int – int, Kaptan Spaventa, qalbieni fost il-qalbenin – faħħari fost il-faħħarin – int m'għandek xejn x'tgħidilna? Xi grajja ta' mewt u qirda – ta' qilla jew għufija – ta' demm!?

KAPTAN: Demm, iva! U qlubija! Inghidilkom mela! (*B'amar.*) Isimghuni lkoll! ...U int ukoll, Sur Pulċinella, dejjem jekk jogħgbok tweggħani bil-prezenza stimatissima tiegħek...

PULĊINELLA: Inweggħek – inweggħek! Nisimghu l-aħwa – issa li lkoll haġa waħda rgajna – issa li l-qaqoċċa rgajna għaqqadna – nisimghu!

ARLEKKINU, PANTALONE u PULĊINELLA jinxeħtu bilqiegħda madwar il-KAPTAN SPAVENTA. L-ISPETTATUR, waħdu f'genb il-palk iħares lejhom, aktar ma jmur aktar jagħti ħjiel li qed jitlef is-sabar.

KAPTAN: Isimghu l-aħwa! U tkexkxu! Mela din hi l-grajja ta' taqtigħa ma taqta' xejn li darba kelli Jum l-Erwieħ kollha ma' Belzebub. Kienet...

ARLEKKINU: Ah, s'disgjazza! L-erwieħ kollha ma' Belsebub! Ħadd m'hu se jsalva! Ħadd! L-

erwieh kollha ma' Belsebub!...

KAPTAN: Iskot deficienti! Jien għedt F'Jum l-Erwieh Kollha ma' Belzebub!...

ARLEKKINU: Appuntu! Aah – magħmula tagħna!

KAPTAN: Aghlaq halqek, Buffu! Jien se nkompli jew ma nkomplix?

PULĊINELLA: Komplu, Kaptan. Milli jidher din tiegħek ġrajja mhawda qatigh, imma forsi nifhmu ahjar. Komplu...

SPETTATUR (*jinterrompi*): Isma', skużawni ftit. Jien...

COLOMBINA flimkien ma' PIERROT, dejjem rasu mgħaddsa fuq sidru u mnikket, tersaq lejn il-KAPTAN.

COLOMBINA (*Tinterrompi lill-ISPETTATUR*): Għadkom hawn intom? Għadkom ma ddejjaqtux iddejqu lil haddiehor? Għax ma tagħlqux halqkom jekk minnu ma johroġx għajr ħmerijiet? Hemm affarijiet wisq isbah fil-ħajja milli tisimghu d-diwi ta' lehinkom jakkumpanjakom tul għomorkom. Għax ma titgħallmux minn Pierrot?

KAPTAN: Haa! Minn Pierrot!

COLOMBINA: Minn Pierrot, iva! Taħsbu li għax tarawh sieket m'għandux ilsien biex jgħid dak li jhoss kieku jrid? Jekk ma jitkellimx għax dak li jaf, u dak li ħass...

ARLEKKINU: Ħass u spinaci! Kabocci!

COLOMBINA: ...għax dak li ħass ma jsibx kliem kif jurih, għalhekk! Intom pupi hdejh! Hu raġel tassew! Raġel għaref, intelligenti, matur...

ARLEKKINU: Magħdur – magħdur miskin!

COLOMBINA: U int – int kemm se ddum itteni l-istess ħmerijiet – l-istess buffunati li hadd m'għadu jidhak bihom? Meta se tikber?

ARLEKKINU: Meta jtuni niekol ikolli ngħid, sbejha Colombina!

PULCINELLA: Hawn hu din ghat-toghma, ha! (*Jaghtih bl-għasluġ.*) Hekk; forsi titgħallem! Quddiem din in-nobbli kreatura kif ma tisthix iġġib ruhek hekk? Ah, Colombina, anglu tas-sema, kif int imdawra bl-imbeċilli! Ah, li kieku m'hawnx jien niddefendik, niehu hsiebek, nindukrak...

COLOMBINA (*bi stmerrija*): Niżżik ħajr, Sur Pulcinella, 'ga għandi min jiehu hsiebi...

PANTALONE: Għandha lili – għandha lili! Binti! Ah, kif jimtlew bid-dija kedawn l-għajnejn ta' msejken missier għad-dehra tiegħek!

PANTALONE jintefa' fuqha biex jgħannaqha,

COLOMBINA tatih daharha u ddu fuq PIERROT. PANTALONE jsib ruħu jgħannaq lil PULCINELLA.

ARLEKKINU u L-KAPTAN jinxteħtu fuq it-tnejn l-oħra – jitbahrd u jiżżuffettaw fuq xulxin.

COLOMBINA: Għalxejn, Pierrot! Hudni minn hawn! Ma niflahx nissaporti iżjed qalb dawn l-irjus vojta! Hudni, Pierrot! Kellimni int. Int taf titkellem kieku trid – kellimni fuq l-imħabba, Pierrot!

PIERROT: Imħabba? L-imħabba...

COLOMBINA: Kif tlissinha int ma jlissinha hadd, Pierrot! Imħabba! Ejja, Pierrot – kellimni fuq l-imħabba. (*Tmexxiħ lura lejn l-għadira.*) Pierrot, Pierrot!

PULCINELLA: Ma ġara xejn – titnikktux l-aħwa. Xorta ngħaddu mingħajrhom – anzi aħjar!

PANTALONE: Imma kif tistinka kemm tistinka ma jirnexxilek qatt ittella' kummiedja brillanti bħal dari...

KAPTAN: Imma mhux meta għandkom lili! Komplu – komplu isimġu din grajjieti... Mela, kien immela Jum l-Erwieħ Kollha...

ARLEKKINU: Magħmula tagħna! Jum...

SPETTATUR (*issa deċiż – jersaq fuqhom*): Iskot int! Ieqfu!

ARLEKKINU: Belżebub...

SPETTATUR: Ieqaf!

PULĊINELLA: Dan min hu?

PANTALONE: Eh, għax ridt ngħidlek, Sur Pulċinella; dan l-Ispettatur.

SPETTATUR: Le! Skużawni fit!

PULĊINELLA: L-Ispettatur? Hawn? Fuq il-palk?! Din fejn smajnieha!

PANTALONE: Ma tafx int, Sur Pulċinella; l-affarijiet li jiġru fit-teatri daż-żmenijiet!...

PULĊINELLA: Minn daqshekk – tassew! X'għarukażijiet! Qed joqtlu l-palk tagħna! Qed joqtlu l-arti tagħna! Qed joqtlu lilna! Lilna! (*Idur fuq L-ISPETTATUR.*) Bonswa għalik, Sur Spettatur. Allura int ġejt tara lilna mela, eh? U għidilna – għidilna, x'deherlek s'issa?

SPETTATUR: Bonswa. Iva, fuq hekk ridt ngħid jien...

PULĊINELLA: Fuqna, hux hekk? Interessanti, ma taħsibx?

SPETTATUR: Eh – iva – insomma – mhux tas-soltu – le, mhux tas-soltu, minn daqshekk veru. Kienu wissewni iżda, issa li qed niftakar; intom mhux bħall-oħrajn, qaluli. Kollox spirtu pront, mhux hekk?

PULĊINELLA: Hekk hu! Aħna nagħzlu li għandu jsir hawn. Aħna. Din haġjitna – hielsa minn kull xkiel – ebda kupjun li jiddettalna s'isir u x'ma jsirx!

PANTALONE: Hielsa!

KAPTAN: Liberi!

ARLEKKINU: Bla skiel!

PULĊINELLA: Aħna s-sidien tagħna nfusna! Din hi l-vera arti! Dan hu l-helsien!

KAPTAN: Libertè! Fraternità! Egalità!

L-ISPEZZATUR jibqa' xufftejh imkemmxin.

PULCINELLA: Forsi imma s-Sur Spezzatur jixtieq jagħmel xi osservazzjoni ċkejtna.

SPEZZATUR: Le, insomma...

PULCINELLA: Le, għid, għid, Sinjur; tibzax.

SPEZZATUR: Għax, biex ngħid is-sew, għandi daqsxejn ta' dubju...

ARLEKKINU, IL-KAPTAN, PULCINELLA, PANTALONE: Dubju!

SPEZZATUR: Eh, irrid ngħid, ma nistax naqbad sew jekk il-kummiedja bdiex jew inkella qegħdinx thejju biex tibdewha. Jidhirli li hemm xi ftit tal-... Ehhmm... Xi ftit tal-konfużjoni. Imma forsi sejjer imqarraq.

PULCINELLA: Le, għaliex? M'għandekx dritt sagrosant tesprimi l-opinjoni tiegħek jewwilla?!(*Ihares bl-ikreh lejħ – imbagħad lejħ shabu.*) Xi ftit konfużjoni, eh?

ARLEKKINU (*jipprova jiskuzah*): Forsi ried jgħid – nuqqas ta' ideat zari.

KAPTAN (*aħrax*): Jew – ebda dixxiplina!

PANTALONE: Kaos shiħ!

PULCINELLA: Babilonja papali!

SPEZZATUR: Le, forsi mhux eżattament hekk. Biss tassew nixtieq naf jekk dan li ġejt nara bediex jew le. Wara kollox, jeħtieġ li wieħed ikun jaf jekk dan il-waqt, dan il-ħin li hu għaddej, huwiex biċċa mill-kummiedja jew inkella...

PULCINELLA: Inkella?

SPEZZATUR: Jew inkella... ħin moħli.

PULCINELLA: Ħin moħli. Qed nifhem. Jiġifieri int trid taf jekk għandekx tinteressa ruħek f'dan li aħna qed nagħmlu u ngħidu hawn, jew jekk forsi għandekx tistenna... Dan

li trid taf jigifieri?

SPETTATUR: Għandi d-dubji tiegħi, kif għedt...

PULCINELLA: Dubji! Għedtilna iva; għedtilna... (*Diżgustat.*) Dubji!

Itenu l-kelma "dubji" tażt l-ilsien, PANTALONE, PULCINELLA u L-KAPTAN SPAVENTA jitreknu jikkonfoffaw flimkien, kultant jagħtu ħars ikreh lejn L-ISPETTATUR.

ARLEKKINU Jħares lejħ, jitbissem tbissima ta' idjota u jersaq lejn sħabu jissemma'.
Malajr iżda jingibed lura minn hdejhomm imbezza'.

M'għandu mkien aktar fejn imur, jersaq lura lejn L-ISPETTATUR.

ARLEKKINU (*l-istess tbissima ta' idjota*): S'lejla sabiħa, hus?

SPETTATUR (*għajnejh fuq l-oħrajn jikkonfoffaw*): Eh, iva... .Wara kollox jien ngħidilhom għall-gid tagħhom stess. Jekk hemm id-dubji jeħtieġ li nammettu li jezistu.

ARLEKKINU: Kulhadd minn daqshekk għandu d-dubji tiegħu.

SPETTATUR: Mela għax ma jammettux!?

ARLEKKINU: ...Kulhadd. U kulhadd jixtieq jaf u jifhem kieku. Imma sorta jkollna nkomplu. Inkomplu nizzuffjettaw, inkomplu niżfnu u nitbellhu – u nitqatlu!

SPETTATUR (*b'disprezz*): Il-Kummiedja jeħtieġ tkompli, hux hekk?

ARLEKKINU: Tkompli, għax ma tafx (*jikkoreġi ruħu*) għas ma tafs kif, ħin bla waqt tħares madwarek u tintebaħ li hemm Spettatur qed josserva kollox.

SPETTATUR: Ma kontux qed tistennewni l-lejla, hux hekk?

ARLEKKINU: Ħin bla waqt, meta lanqas biss tistennieh. Xi darba min jaf meta. U safrattant? Safrattant tul il-ħin kollu li jibqa' trid tgħaddi sigħat sħaħ fil-ħemda u n-nofs dalma, tixxenja u titbellah. Biex imbagħad, malli jinxtegħlu d-dwal issib teatru battal. Imma allahares kellna noqgħodu nitnikktu fuq hekk! Inkomplu – dejjem inkomplu!

SPETTATUR: Imma possibbli ssibu biżżejjed kummiedji godda?

ARLEKKINU: X'hemm bżonn ikunu godda? Aħna nimprovisaw sakemm nistgħu, imma hemm il-limiti safejn inwasslu. Iva kultant inċaqalqu sitwazzjoni, intarrfu l-possibilitajiet u nżewqu ċ-ċirkostanzi – imma l-kummiedja waħda tibqa'. Ftit tinbidel. Hemm il-limiti.

SPETTATUR: Imma m'għandux ikun hekk! Mhux għalikom!

ARLEKKINU: Hemm il-limiti.

SPETTATUR: ...Għalikom m'hemm xejn miktub! Intom ħielsa!

PULĊINELLA (*jieħu l-ispunt – jinħall minn ma' shabu*): Ħielsa! Ah, xi kliem il-għerf! Iva, ħuti! Jeħtieg niftakru! Aħna ħielsa!

PANTALONE: L-arti tagħna bla qies! Ħadd ma jindaħlilna! Inkomplu mela!

KAPTAN: Inkomplu. (*Lill-ISPETTATUR*) Tagħtix widen u kas dan l-imbecilli, ħabib! Inkomplu!

ARLEKKINU: Dasgur – l-akbar buffu min jagħti widen ta' buffu...

PULĊINELLA: Iskot int! Telliftna ħin biżżejjed! Inkomplu!

SPETTATUR: Le, stennew – stennew, ħbieb! Ma tistgħux tkomplu kif kontu sejrin l-ewwel!

PANTALONE: U għaliex le?

SPETTATUR: Jeħtieg infehemkom...

PULĊINELLA: U biex tfehemna jeħtieg nieqfu. Se żżommna – se żżomm lilna u żżomm il-kummiedja.

SPETTATUR: Jeħtieg.

PULĊINELLA: Jiġifieri, minkejja li int stess tammetti li aħna ħielsa, madankollu aħna – sakemm tfehemna int – jeħtieg li nieqfu. Minħabba fik. Tajjeb mela – nieqfu.

Kulhadd jieqaf fejn hu. Ilkoll iħarsu lejn L-ISPETTATUR.

SPETTATUR: Mhux għax irrid nindaħal, imma jeħtieġ.

PULĊINELLA: Le, kollox sew, la qed tgħid hekk... Tibżax; tkellem. Għid.

Pawsa.

SPETTATUR: Grazi. Kelma waħda nixtieq ngħid...

PULĊINELLA: Ah, saflaħħar l-aħwa! Sibna xihadd jifhem is-siwi tal-kliem! Xihadd li jikkuntenta ruħu b'kelma waħda biss!!... Skużani, interrompejtek. Iva; kont qed tgħid?...

SPETTATUR: Għax ifhmuni, xtaqt ngħid...

PULĊINELLA: Ixtieq! Ixtieq u għid! Nisimghuk aħna. Nifthu widnejna lkoll! Hekk tajjeb?

SPETTATUR: Eh, iva... Imma kif kont se...

PULĊINELLA: Iva! Qal "Iva"! Ah, ħabib – nieħu gost nara li nonostante kollox meta niġu għal kwistjoni ta' prinċipju int ukoll taqbel magħna! Ah, kemm huma sbieħ il-ftehim u l-għaqda!...Imma ridt tgħid kelma int l-ewwel, hux hekk? X'qed tistenna? Għid – għid u titnikkirx iżjed – issa li d-dwal jinsabu fuqek – issa li ksibt nofs il-palk – għid! Nisimghu kliem il-għerf! Nisimghu din is-Sibilla, l-aħwa!

ARLEKKINU: Sibilla – s'isem gustus!!

PULĊINELLA (*dlonk isikktu b'daqqa ta' għasluġ*): Ikkompatih, oh barrani...

PANTALONE: Buffu injurant kulma hu!

KAPTAN: Ġifa u kodard!...

SPETTATUR: JIMPORTA THALLUNI NITKELLEM! (*Skiet*)-Kelma! Kelma kulma ridt ngħid!

Pawsa. iżda hekkk if L-ISPETTATUR ikun se jkompli...

PULĊINELLA: Tabilhaqq, Arlekkin! Aghlaq ħalqek. Ħalli s-sinjur jgħid il-kelma li ġie jtarrfilna!

L-ISPETTATUR ikun se jerga' jipprova, imma...

KAPTAN: F'g'ieh Ġove! Jew taghlaq ħalqek jew ingaghlek tibra' ilsienek u tiekol widintek biz-zalza ta' demmek!

ARLEKKINU: Iva jaħasra bilkemm ftaħt fommi...

PANTALONE: Iva xejn. Silenzju!

ARLEKKINU: Ġħax... (*Jinzel ġħarkobbtejh bil-biza'*)

PULĊINELLA (*jġħolli l-ġħasluġ*): Tġħidx kelma oħra!

PANTALONE (*il-bastun*): ...Lanqas sillaba!

KAPTAN (*ix-xabla*): Tġħid xejn!

PULĊINELLA, PANTALONE, IL-KAPTAN: Silenzju!!!

ARLEKKINU jieqaf issummat u mkebbeb ġo qoxortu, ġħajnejn magħluqa, ma jissugrax jitharrek.

PULĊINELLA (*l-ġħasluġ dejjem mġħolli fuq ras ARLEKKINU, imma kliemu indirizzat lejn L-ISPETTATUR*): Imma taraw fiex wasalna! Kulhadd jippretendi li jrid jġħid tieġħu! Kulhadd! U fuq kollox kulhadd jippretendi li nisimġħuh! Jippretendi li jrid *jaf!*

PANTALONE: *Ah, mundus!* Fiex wasalna! Fiex wasalna! *Mea culpa, mea maxima culpa!*

KAPTAN: Raġħad u sajjetti! Inkredibbli xi pruzunzjoni!

PANTALONE: Tistagħġeb! X'ma tistagħġibx!

PULĊINELLA: X'wiċċ tost!

PANTALONE: Nistagħġbu – nistagħġbu lkoll, ħuti!

KAPTAN, PULĊINELLA, PANTALONE: Ah, kemm qed nistagħġbu!

SPETTATUR: Imma skuzi... intom ġħalija qed tġħidu? Ġħax jien, skuzi, mhux ġħax irrid nindaħal...

PULĊINELLA: Għalik? U lilek min jafek, skużi l-espressjoni? Ahna fuq Arlekkinu qed nitkellmu, mhux hekk, l-ahwa? Skużi!

PANTALONE (*ipogġi fuq ARLEKKINU*): Bla dubju! Fuq Arlekkinu – fuq hadd iżjed! – Skużi!

KAPTAN (*ipogġi wkoll*): Bla dubju! Dana kif jiġi hawn, hadd ma jafu, u jippretendi li jaf ahjar minna?! – Skużi!

PULĊINELLA (*ukoll*): Irid jgħid kelma – bla dubju! – kulhadd irid jgħid kelma, x'kull waħda!

PANTALONE: Din it-tolleranza – id-djalogu – x'tistenna! Għalhekk ġejja fiex ġejja d-dinja! Ili ngħidha jien! Ah, x'ma tistagħgibx imma!

IL-KAPTAN, PULĊINELLA, PANTALONE: Aaa, kemm qed nistagħgibu!

ARLEKKINU (*jgħajjeb*): Aah, kemm qed nistagħzbu!

IL-KAPTAN, PULĊINELLA, PANTALONE (*itennu warajh awtomatikament*): Aah, kemm qed nistagħzbu!

PULĊINELLA: ...Nistagħzbu! (*imedjatement joqmos minn fuq dahar ARLEKKINU hekk kif jintebah kif daħaq bihom. It-tnejn l-oħra jaqgħu minn fuqu wkoll*): Rajtuh ja prużuntuz! Kulhadd xhud – kulhadd rah jipprovokana! Tuh mela la haqqu!

Ifajjar daqqa fuq ARLEKKINU, imma hekk kif jindaħal L-ISPETTATUR, ifajjar tnejn lilu wkoll.

SPETTATUR: Le, stenn! X'għamel dan wara kollox? Bilkemm qal kelma.. Stennew!...

PULĊINELLA: Nistennew? Le – issa le! Rajtx fiex ġejna nistennew lilek! Għax tajna widen lilek! Sibna min ixewwex – jizra' d-dubji, jinsinwa u jikkalunja! Tuh mela! Tuh! (*Iballat*)

KAPTAN (*issawwat bix-xabla*): Haqq! Nagħmlu haqq minnu!

ARLEKKINU jistaħba wara L-ISPETTATUR, ihalli lilu jaqla' d-daqqiet.

PANTALONE idur madwarhom ilkoll, kultant ifajjar daqqa bil-bastun fuq min gie gie u malajr jiskarta.

SPETTATUR (*jogħtor taħt id-daqqiet – b'ARLEKKINU taħtu*): Le, isimghuni – isimghuni l-ewwel jahasra!...

PULČINELLA: Jahasra xejn! M'hemmx ħniena! Din gustizzja! Trid jewwilla tiddefendi lil min ikasbar l-ordni stabbilita – lix-xewwiexa?!

SPETTATUR: Le. Le...

PULČINELLA: Qal le! Tuh mela! Nagħmlu haqq minnu!

KAPTAN: Tuh, ja kelb! Inkissrulu l-ġewza t'għonqu! Tuh!

PULČINELLA: Gustizzja!

SPETTATUR (*mitluq fl-art*): Le, ħniena... Qalbi – ajma qalbi... (*Jitkghawweg iżomm sidru.*)
Qalbi!... (*Aktar daqqiet u wara ftit ma jitharrikk aktar.*)

PULČINELLA (*ikompli feroċi*): Gustizzja! Tuh ja kelb! Tuh!

Ikomplu jsawtuh għal xi waqtiet imbagħad wieħed wara l-ieħor jieqfu.
ARLEKKINU u L-ISPETTATUR jibqgħu mitluqin mal-art.

Il-ħemda.

Donnu reġa' beda jidlam. Jekk kien hemm qamar, staħba.

PULČINELLA: Gustiz...zja. Kienet biss... gustizzja. (*Jimxi lura minn hdejn L-ISPETTATUR. Idur lejn il-platea.*) Imma mhux hekk? (*Jintelaq fl-art, il-kedda għamlet bih.*) Jien – jien niġi hawn, lest nagħmel ħilti kollha biex inqajjem ftit is-serata – nagħti s-sehem tiegħi kif naf biex noffru spettaklu divertenti kif kwalunkwe udjenja rispettabbli tistenna, u mbagħad jiġi dan jipprova jeqridli xogħli – jizra' d-dubji. Imma qed tifhmu – tifhmu jew ma tifhmux li ma stajniex inħalluh!

KAPTAN (*jintelaq hdejn imbażwar*): Kien jisthoqqlu.

PANTALONE: Kienet... ġustizzja.

PULĊINELLA: Ġhiduli! X'jista' jagħmel aktar imsejken Pulċinella biex iċaqtaq ftit l-ilma qiegħed, iqajjem xrara interess u jara ftit haġġa madwaru? Ftit... haġġa.

Jersaq PIERROT b'passi tqal, COLOMBINA ftit warajh, hi ukoll qalbha maqtuġha issa.

PIERROT (*għharrex 'il fuq*): Fejn mar il-qamar? Ftit ilu hemm kien... Fejn stahba?...

PULĊINELLA: ...Ftit haġġa.

PANTALONE (*hdejn ARLEKKJNU u L-SPETTATUR mithuqin fl-art*): Aah, ingratitudni! Aah bnedmin infeliċi u ġhomja!

PIERROT (*għall-karba tax-xiħ iħares madwaru; donnu issa beda jintebah li ġara xi haġġa*): Hawn ukoll? Min bhali jibki xorti l-bniedem? Min bhali daq id-dieqa tad-dalma f'qiegħ qalbu maqsuma?

PULĊINELLA (*joqmos*): Le – dan le! Ma nergħux nibdew! Mur- mur stahba fejn kont – itlaq ja mummja ambulanti! Lilek jonqosna!

PIERROT: Imma haġġib, jien smajt l-ġhaġġat – smajt il-karba tal-innocenti – hassejt l- uġiġħ tal-maħqurin..

PULĊINELLA : U we, we, we! Biex tnewwah biss issibek! Mur – mur kompli ibki t-telfa ta' ġeru stupidu aktar minn sidu – mur kompli xxennaq ġhad-dawl ta' qamar tal-landa! Tagħtux kasu, Sinjuri! (*Lill-platea*) Mhux kollox mitluf – ma nħallux is-serata taħarbilna! Inqumu l-aħwa! Jerġa' d-dawl! Żfin u mużika, hena u daħk intom tridu, u żfin u mużika aħna nagħtukom; daħk u hena d-destin tagħna!

ARLEKKINU (*iqum hafif minn taħt L-ISPETTATUR*): Tabilhaqq, uliedi! Ġhandu razun il-ħaġġib Pulzinella! Saflaħħar bdejna nirrazunaw! Ninsew ftit il-bastun u nfittsu l-mandolina! (*Jaħtaf il-mandolina ta' Pierrot minn hdejn l-ġhadira u jdur, jiżfen u jdoqq madwar kulħadd.*)

PULČINELLA: Hekk, hekk, Arlekin! Kulhadd flimkien! Mużika! Għalik il-mandolina – għalija s-sbejha Colombina!

PULČINELLA jahtaġ lil COLOMBINA u jżeffinha. PANTALONE u L-KAPTAN jagħmlu nkin grottesk lil xulxin u jiżfni wkoll – żifna goffa u bla grazzja. Tinstema' l-mużika tal-bidu tad-dramm, imma donnha aktar imkarkra u għajjena.

PIERROT (*waħdu – iħares madwaru jipprova jifhem*): Imma jien smajtu – deherli li smajtu – kien hawn xi ħadd għajjat "Hniena!" Xi ħadd...

SPETTATUR (*jitharrek – bilkemm jiflaħ jgħolli rasu*): Għini – għini, ħabib!

PIERROT idur maħsud iħares lejha, bilkemm ma jkunx se jingibed lura beżgħan. Il-mużika tibda tmajna sa ma tieqaf għalkollox. Izda wkoll fis-sikta z-Zifna tal-Maskri tkompli b'pass imheddel għall-aħħar – "slow-motion" makabru.

PIERROT jagħmel l-almu u jinzel għarkobbtejh ħdejn L-ISPETTATUR.

SPETTATUR (*iserrah rasu f'ħogru*): Jien... kont għeditilhom – qalbi dgħajfa – għeditilhom. Ma kellix x'naqsam... (*Iħares madwaru*) Għala diz-zifna? Qed tkompli l-kummiedja?... Tgħid... tgħid... jaħsbu li l-kummiedja ta' dari se tgħin?... Tgħid dak li jaħsbu?

PIERROT: Iva. Imma strieh issa, ħabib. Strieh. Iva, dak li ħasbu. Xtaqu jgħinuk... (*Jieqaf – ma jiflahx il-gidba*). Jgħinuk.

SPETTATUR: Għajjnuna... Kelli bżonn l-għajjnuna iva. Imma kien jeħtieġ li nieqfu – nieqfu ftit u nitkellmu... Imma għaliex ma hallewnix nitkellem?

PIERROT: Mhux ħtija tagħhom, ħabib. Jien naf – jien bħalek fittixt ħabib biex jifhem. Imma spjegawli li n-nies għalkemm tixtieq tieqaf – tixtieq tagħder – ma tistax; iz-żmien fegġien u fieragħ ma tistax twaqqfu.

SPETTATUR: Imma għalhekk: ridt ngħidilom – xtaqt nurihom x'qed jtilfu huma li huma ħielsa – huma li jistgħu!... Għaliex ma semgħunx huma – huma li huma ...ħielsa? (*Rasu taqa' fuq sidru bla ħajja.*)

PIERROT (*iħallilu rasu tintelaq mal-art bil-qajla l-qajla*): Jien... bhalek fittixt. U sibt biss id-dawl ta' qamar hemm fuq. U hu semagħni kull lejla – naf li semagħni... Imma għaliex ma wiegeb qatt – imqar darba?

Id-dawl naqas kwazi għal kollox. Iz-żifna tal-maskri tieqaf.

PIERROT (*iqum bilwieqfa*): Imma jien ukoll hati. Kien hemm żmien meta jien ukoll irqadt; twarrabt imkeffen fid-diqa tiegħi... u ma smajtekx. Jien ukoll hati.

Bil-mod il-mod il-kummidjanti l-oħrajn jersqu lejħ beżgħanin.

ARLEKKINU: Imma s'inhū jigrī hawn, Pierrot hi? Ejja, ejja ersaq minn hemm ma tmurs tqajmu lis-sinjur. Halliħ.

PIERROT: Dak ma jqumx iżjed. Dak mejjet.

PANTALONE: Eh! Mejjet!

KAPTAN: X'inhū jgħid dan l-ibleħ?!

PULĊINELLA: Żgur ma jistax ikun! Impossibbli!

PANTALONE: ...Din kummiedja, mhux traġedja! Nirraġunaw ftiit, santapaċenzja! Fil-kummiedji m'hawnx delitti, mejtin u x'naf jien. *Ergo* – dan ma jistax ikun li hu mejjet. *Ergo* – la mhux mejjet – bilfors ħaj!

KAPTAN: Qed jagħmel tabirruħu li hu mejjet!

PANTALONE: Irid jiġbdilna saqajna, dak kollox! U ġaladarba huwa fatt inkonfutabbli li l-mejtin ma jiġbdux saqajn – *ergo* u doppja *ergo* – dan mhux mejjet! *Quod erat distruggendum!*

PIERROT: Mejjet. Ipprova jurikom x'jeħtieġ isir – ipprova jitlobkom tifhmuh – u qtiltuh!

PULĊINELLA: Qtilnieħ! L-ewwel mejjet, issa qtilnieħ! (*Jaħtaf lil PIERROT minn sidru; jheżżu.*) Isma' int, paljaċċu! Ma smajtux lil Sor Pantaloni jispjegalek bil-luċidezza kollha u saħansitra jiċċaralek bl-akbar logika u paċenzja li dak mhux mejjet, eh?

KAPTAN: ...Li hadd ma qatlu?!

ARLEKKINU: Ininni, miskin; ininni qieghed! Ssss! Bil-mod l-aħwa, ma nqajjmuhs, tafus. Harsu; jidher tant hieni, tant ħiemed rieqed hemm. Ejjew; halluh miskin. Saflaħħar sab il-pasi.

PIERROT: Issa forsi iva, saflaħħar...

COLOMBINA: Hallih rieqed mela, Pierrot. Ejja – ejja nhalluh jistrieħ. (*Tibda tmexxi lil PIERROT minn ħdejn L-ISPETTATUR.*) Int ukoll jeħtieġ tistrieħ, Pierrot. Ejja.

PANTALONE: Hekk, bravi. Mur – mur ma' Colombina, Pierrot...

PIERROT (*għal waqt iħallihom imexxuh, iżda dlonk jerga' jingibed lura*): Le! Ma nistax indawwar wiċċi għal darb'oħra! Dak mejjet! U aħna qtilnieħ! Qtiltu int – u int – u int – u int ...u jien! Aħna qtilnieħ!

PULČINELLA: Iskot ja imbecilli! Sikktuh!

PIERROT: Għaliex ma tridux tisimġhu imma?! Ammettu x'intom tassew! Ma jistax ikun li jien biss inħoss – li jien biss nixtieq naf u nifhem! Għiduli: ma tixtiequx intom ukoll li tifhmu l-għala, il-għala ta' dan kollu? Għala nistenbħu f'nofs dalma – għala norqdu bla tama – għala jien inħobb lil Coquette – għala Coquette tmut – għala nistennew Spettatur fil-baħħ ta' teatru – għala noqtluh? Għala nistaqsu għala?!

PANTALONE: Rieqed. Dak biss rieqed. Il-logika...

KAPTAN: Hemm il-logika! Il-logika!

PULČINELLA: Gustizzja!

PIERROT: ...Għala jien mhux bħalhom. Għala jien ... waħdi.

ARLEKKINU: Imsejken Pierrot. Reza' qed jibki. S'għamlulu miskin?

COLOMBINA: Tibkix, Pierrot. M'intix waħdek...

PIERROT: Le, ħalluni! Jiena waħdi! Jien biss bla maskra minnkollha! (*Itella' idejha ma' ħaddejha*) Jien biss. Forsi li kelli waħda... Li kont bħalkom... Imma le, m'iniex. Wiċċi tassew dan. Jien waħdi!! Qaçċtuha intom ukoll dik il-maskra! (*Jipprova jiggranfa*

ma' wiċċ PULĊINELLA.) Kunu waħedkom – bħali – u tkunu miegħi tassew! Waħedna lkoll flimkien! Qaċċtuha...!!

PULĊINELLA (*iżommlu idejha*): Le! Aħna le! Ma jaqblilniex! Taħt il-kruħa ta' dil-maskra talanqas hemm tama li wiċċna ma jistax ikun ikreh daqsha!

PANTALONE: Le – jeħtiegħ tifhem! Hekk, b'dil-maskra, b'dal-kostum li xi darba xi hadd tana u libbisna...

KAPTAN:... B'dal-kupjun għal dil-kummiedja...

ARLEKKINU: ... Li xi darba xi hadd kiteb għalina...

COLOMBINA: ... Għalina, biex naħdmu u ngħixu...

PANTALONE: ... Dil-kummiedja, bil-foħrija u l-gideb li fiha...

PULĊINELLA: ... Il-qerq u l-għira...

COLOMBINA: ... L-imħabba!

PULĊINELLA: ... U l-mibegħda!

ARLEKKINU: Iz-zajt u z-zfin... U l-zuh!

KAPTAN: Dwelli – tixrid ta' demm u moħqrija!

PANTALONE: ... Li xi darba xi hadd kiteb f dax-xenarju grottesk: hekk jeħtiegħ li jkun. U aħna nwettquh – u ngħixu.

PIERROT: Tgħixu? Le. Kellu raġun hu mela! Intom biss Maskri! Maskri! Maskri! (*Jixlihom tliet darbiet u tliet darbiet jinxeħtu ma' l-art taħt l-akkuża.*) Imma jien ta' bla maskra – għala m'għandix naħdem il-parti li hlomt jien b'dawn l-għajnejn – b'dan il-wiċċ?...

PULĊINELLA (*jitkaxkar qisu serp mal-art lejha*): Dak il-wiċċ? Trid tara dak il-wiċċ?... Ejjja – ejja hdejn l-għadira! (*Jaħtfu mill-għaksa ta' saqajha – iġebbdha*) Ejjja! Hares u ara wiċċek tassew jekk għandek il-ħila!

PIERROT: Ħarist kemm il-darba!...

PANTALONE (*jaħtfu mis-sieq l-oħra – ikaxkruħ lejn l-għadira*): U kull ma dejjem rajt kien biss id-dawl ta' qamar, jipnotizzak!

KAPTAN: Imma ħares issa – f' dal-waqt li wieqaf il-hin – ħares! M'hemmx qamar aktar issa – ħares u ara!

COLOMBINA: Le, Pierrot! Il-lejla le, tharisx!

PANTALONE jimbuttaha lura, issikkitha.

PIERROT, lanqas biss semagħha, iħares 'l isfel minn xifer l-għadira.

Jibqa' ssummat – ma jitharrixx.

PULĊINELLA: Qed tara?

PIERROT (*kiebi*): Nara. Min qal li l-lejla m'hemmx qamar? Hemm qiegħed. U qalb dik iċ-ċappa bajda, bla ħajja, ġerha ħamra demm, u żewġ tebgħat suwed, fondi... Il-baħħ. U dak – dak...

PULĊINELLA: Huwa int!

PIERROT: Wiċċi.

PULĊINELLA: Wiċċek! Imma jekk inħarsu ahna jekk inħares jien u nara dil-kruħa, ngħid biss "Din maskra! Mhux wiċċi! Mhux jien!" U nišet xortija u 'l min tagħni l-maskra! Imma dan mhux jien – mhux htija tiegħi!

PIERROT: Ta' min il-htija tiegħi allura! Jekk mhux tagħkom – ta' min? U min se jpatti – jekk jien nagħmel bhalkom allura? Min ipatti?

Id-dwal bdew jitbaxxew sew...

COLOMBINA: Tibżax, Pierrot. Issa hekk jew hekk, il-lejla wkoll għaddiet.

ARLEKKINU (*tkaxkar hdejn L-ISPETTATUR – isib it-torċa*): Tassew; ħarsu. Il-bakketta mazika tilfet iz-zeher tagħha. Id-dawl bilkemmm tneumnima...

PIERROT wieqaf hdejn l-għadira, rasu mgħaddsa, ma jitharrikx iżjed.

Il-Maskri l-oħrajn iserrpu mal-palk, jitkaxkru – għeja u skonfort generali, erwieh mitlufa jfittxu xi kenn.

KAPTAN: Tard wisq. Imma allura ma lhaqna għamilna xejn il-lejla?

PANTALONE: Lanqas il-lejla?!

ARLEKKINU: Tard wisq. U d-daħka fuq fommi mietet digà. U ċ-ċapċip tal-pubbliku...
(*idejh ma' widintu – jissemma' – jirtgħod.*)... kessaħli demmi.

COLOMBINA (*tersaq lejn PIERROT*): Id-dwett ta' mħabba ma' Pierrot għamiltu jien waħdi – imma hadd ma semagħni – lanqas Pierrot. U jiena u Pierrot... (*tgħannaq riglejn PIERROT*)
Għalxejn. Tard wisq. Harsu kif hlejna l-hin.

PANTALONE: Hlejnieh ilkoll. U x'lejla kellha tkun il-lejla!... Il-lejla kien imissni nagħmel il-parti tax-xħiħ. U meta jisirquli gidi, dak pandimonju li kont inqajjem, dak kaos!...

KAPTAN: U meta jien nisraq u nahrab ma' Colombina, dik xena romantika... Ġunglila nagħmillhom qalbhom, kont! Kont niġi jien...

PULĊINELLA: Kont niġi jien!... l-Imħallef! Naqta' s-sentenzi, nixhet kulhadd il-habs, kastigi u eżilji, qtugh l-irjus... Il-ħaqq!... Ĥaqq il-ħaqq! Li kieku kont imħallef – Li kieku hallejtuni!

PIERROT (*l-uniku wiehed bilwieqfa – siluwett f'xifer l-għadira*): U li kieku... kieku jien x'kont nagħmel?... Għajr dak li xorta fadalli nagħmel.

PANTALONE (*mitluq imgezzez fil-gozz kostumi li ħareġ minnhom fil-bidu tad-dramm*): Wiehed jistenbaħ, jaħseb li għandu att sħiħ quddiemu, talanqas, u bla ma jaf kif jinżel is-siparju. U għad fadal tant li wiehed seta' jagħmel kieku....

KAPTAN (*idahħal ix-xabla fl-għant*): Sadid biss. Tittiekel u titmermer, ma tagħmel xejn u ssibek bla saħħa wara biss ftit hin.

PANTALONE: Hallejna l-hin jinsteraq. X'tista' tagħmel il-Ġustizzja issa?

PULĊINELLA: Xejn. Imma li kieku! Li kieku!..

PIERROT: Aħjar, m'hawnx dawl ta' qamar il-lejla, talanqas... Aħjar...

Inehhi l-beritta bajda minn rasu u jholl il-ġagaga. Jgħatti biha lil COLOMBINA u jersaq sew f'xifer l-ġhadira.

PULĊINELLA (*rasu mġhadisa fuq sidru – serduk qed jibda jongħos*): Li kieku.. li kieku...

COLOMBINA (*titniegħes ukoll*): Pierrot, fejn int? Ejjja hdejja, Pierrot... Ghada... Pierrot...

PANTALONE: Il-maskra... hawn. U l-bastun, hawn... Talanqas. U ghada – la jisbaħ – jekk jisbaħ – hawn ikunu. Nittama.

PULĊINELLA (*l-ġħaxwa tal-mewt – jidden*): Kukkurukuu! LI KIEKU! ...Kuuuu! Kuuu!...

Dlam ċappa.

Pawsa.

Imbagħad, boss ta' xi haġa tqila taqa' fl-ilma.

Jerġa' s-skiet.

ARLEKKINU, imgezzez għall-kenn taħt il-karru jixgħel u jdawwar it-torċa lejn l-ġhadira.

PIERROT ma jidhirx iżjed.

ARLEKKINU (*jixgħel id-dawl madwar il-palk*): Ma fadal sejn isjed. Hadd. Rezgħet il-kesha u għadni bil-zuh. Imma għalies nistembah u norqod dejjem bil-zuh? Kollok spizza. Hlief din.. (*it-torċa*) U hi ukoll waslet bias... (*Dawl fuq L-ISPETTATUR*) Miskin. Raqad hekk kmieni... Kien jieħu gost tant kieku baqa' jara l-kummiedja tagħna... (*Jitniegħed*) Il-kummiedja... sbejha... tagħna. Hasra.. li... ma... rahies.

Tintefa' t-torċa. Dlam ċappa.

Zomm għal bosta sekondi... Sakemm forsi

SPETTATUR: Hawn m'hawn hadd?...

Minn hawn 'il quddiem, il-kummiedja tista' tkompli mill-bidu.

Jew, fejn, meta u jekk trid...

SIPARJU

